



WILLIAM GERMANO este profesor la FACULTATEA DE ȘTIINȚE UMANISTE ȘI SOCIALE de la COOPER UNION FOR THE ADVANCEMENT OF SCIENCE AND ART din New York.

A fost vicepreședinte și director editorial la editura ROUTLEDGE și redactor-șef la COLUMBIA UNIVERSITY PRESS. Cele mai recente cărți ale sale sunt *On Revision: The Only Writing That Counts* (Chicago, 2021) și, împreună cu Kit Nicholls, *Syllabus: The Remarkable, Unremarkable Document That Changes Everything* (Princeton, 2020).

William Germano

# De la teza de doctorat la carte

Traducere din limba engleză

Vasile Moraru

*From Dissertation to Book*, ediția a 2-a, William Germano

The University of Chicago Press, Chicago 60637

The University of Chicago Press, Ltd., London

Licență acordată de *The University of Chicago Press*,  
Chicago, Illinois, U.S.A. © 2005, 2013 William Germano.

*Toate drepturile rezervate.*

Ediție în limba română publicată  
prin intermediul *Agenției Literare LIVIA STOIA*.

**Referenți științifici:**

Prof. univ. dr. habil. Elena Platon

Prof. univ. dr. habil. Adrian Chircu

*Redactor: Cosmin Maricari*

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României**  
**GERMANO, WILLIAM**

**De la teza de doctorat la carte** / William Germano ;  
trad. din lb. engleză: Vasile Moraru. - Cluj-Napoca : Presa  
Universitară Clujeană, 2024

Conține bibliografie

ISBN 978-606-37-2358-2

I. Moraru, Vasile (trad.)

001.8

© 2024 PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ.

Universitatea Babeș-Bolyai  
Presa Universitară Clujeană  
Director: Codruța Săcelean  
Str. Hasdeu nr. 51  
400371 Cluj-Napoca, România  
Tel.: (+40)-264-597.401  
E-mail: editura@ubbcluj.ro  
<http://www.editura.ubbcluj.ro>  
<https://biblioteca.ubbcluj.ro>

## CUPRINS

Introducere la ediția în limba română .....	7
Mulțumiri .....	11
1. De ce a apărut această carte? .....	13
2. Să începem din nou .....	31
3. Îndoieli persistente .....	55
4. Opțiunile de bază .....	63
5. Lectura cu ochii unui redactor .....	83
6. Planificare și realizare .....	105
7. Asigurarea structurii .....	121
8. A face proza să vorbească .....	151
9. Globul de sticlă și mașina .....	175
10. Ce se întâmplă în continuare .....	189
Trei liste de verificare .....	199
Pentru lectură suplimentară .....	203
Index .....	207

## INTRODUCERE

*la ediția în limba română*

Traducerea și publicarea acestei cărți în limba română au fost necesare pentru a veni în întâmpinarea doctoranzilor care caută o posibilitatea de a-și publica manuscrisele tezelor susținute, sute dintre aceștia ajungând în fiecare an la Presa Universitară Clujeană. Chiar dacă vorbim de diferențe semnificative între piața editorială americană și cea europeană sau, chiar mai specific, cea din România, nevoia de publicare în mediul academic este una care se resimte acut, iar primii dintre cei care iau contactul cu acest fenomen sunt doctoranzii, majoritatea aflându-se în etapele premergătoare publicării primei lor cărți.

Șocul resimțit de aceștia în contact cu reacțiile de respingere primite din partea editurilor este la fel de dramatic și aici, la nord de Dunăre, cât și dincolo de ocean. Mulți se așteaptă ca publicarea să fie un proces simplu, prin care manuscrisul tezei de doctorat să fie tipărit la imprimantă și legat între două coperti. Ceea ce a fost susținut în fața comisiei de examinare să se translateze fără nicio modificare către forma unei cărți, singura diferență constând pur și simplu în codul ISBN amplasat pe coperta patru și suma de bani achitată „copy-center”-ului pentru multiplicarea lucrării în numărul minim de exemplare solicitat de Biblioteca Națională.

Puțini sunt aceia care și-au pus întrebarea de ce între data susținerii tezei și data la care manuscrisul tezei devine public este un interval de doi ani, timp în care doctorandul își poate publica prima sa carte. Citind însă această lucrare și practicând revizuirea textului original al tezei pentru ca aceasta să devină realmente un manuscris publicabil, doctoranzii vor descoperi că e posibil ca termenul de doi ani

să li se pară brusc prea scurt. Totodată, prin intermediul experienței bogate a lui William Germano, simplității și felului direct al autorului de a oferi exemple utile și sugestive, vor descoperi cum să-și crească mult șansele de a deveni autori adevărați, manuscrisele lor să fie dorite de editurile academice, iar cărțile astfel publicate să devină remarcabile, să fie cumpărate și citite de un public mult mai mare decât și-ar fi imaginat. Totul depinzând de voința și ambiția fiecăruia.

La Presa Universitară Clujeană ne dorim ca începând cu acest volum să publicăm cât mai des posibil și alte titluri care să dezvolte tehnicile tinerilor autori pentru scrierea cărților de non-ficțiune, *destrucurând* știința dobândită în anii de studiu despre scrierea academică și oferindu-le o nouă perspectivă prin care să înceapă să-și proiecteze scrierea lucrărilor pentru un public mai larg, avid de informație reală, bazată pe știință, dar accesibilă lecturii. Suntem conștienți că opiniile sunt împărțite, că sunt voci, și nu puține, care susțin că o teză de doctorat trebuie să fie publicată integral, cuvânt cu cuvânt, așa cum a fost ea susținută în fața comisiei, dar tot așa suntem conștienți că știința nu se poate limita doar la un cerc restrâns de savanți, iar autorii nu vor fi cunoscuți și respectați de un public larg decât dacă i se vor adresa acestuia și vor vorbi pe limba lui. Știm că universitățile din România se aliniază trendului mondial de a face accesibilă știința și publicului mai larg în lupta cu dezinformarea și pseudo-știința propagate prin diverse canale media și internet. Editura noastră nu va reuși să împace opiniile contrare — nici nu ne-am propus să facem acest lucru — cum nici în lumea academică occidentală această dilemă nu a fost încă soluționată. Ceea ce încercăm este să oferim o alternativă modernă la o tradiție academică conservatoare și sperăm, prin aceasta, să aducem o contribuție la atingerea obiectivelor generale ale Universității din care facem parte și, mai departe, ale mediului academic din România.

*Vasile Moraru*

*Pentru Bill Regier*

Programului de editare al Universității din New York; întrebările lor de pe parcursul unui întreg semestru m-au ajutat să elaborez unele dintre ideile din această carte. Studenții mei de la colegiul Cooper Union îmi reamintesc constant că scrisul este o chestiune serioasă și că provocările cu care se confruntă o lucrare de debutant și o teză de doctorat sunt asemănătoare în toate aspectele importante.

Acasă. Acest proiect a prins contur la aceeași masă de bucătărie la care Diane Gibbons și cu mine ne-am scris tezele de doctorat, în cel mai dur mod — cu o mașină de scris. Fiul nostru Christian a tolerat crearea primei ediții a acestei cărți cu toată seninătatea pe care o poate oferi un copil de doisprezece ani. Mulțumirile ar fi insuficiente.

## 1

**De ce a apărut această carte?**

Prima dimineată după susținerea tezei de doctorat este prima zi din minunata lume nouă pentru un cercetător. Dar, în afară de recomandarea de a publica lucrarea, școlile doctorale rareori își fac timp să explice ce ar trebui să *faci* cu teza. Se presupune tacit că studentul este pe punctul de a realiza ceva important sau că această excelentă lucrare nouă de cercetare își va găsi în mod natural locul pe firmamentul academic. Dar cum să ajungă acolo? Și în ce formă?

Profesorii universitari sunt adesea prea îndepărtați de subiect pentru a oferi sfaturi utile. Pe de altă parte, asistenții și lectorii sunt, de obicei, la fel de nedumeriți ca și studenții absolvenți cu privire la mecanismele publicării academice. Cu toate acestea, în fiecare an se scriu multe teze, iar unele ajung să fie publicate. Dintre acestea, câteva devin lucrări foarte citite, care transformă nu numai ceea ce gândim, ci și modul în care gândim.

La întrebarea nerăbdătoare a noului doctorand, „Ce fac să acum după ce am obținut doctoratul?”, această carte oferă mai degrabă câteva soluții decât *un singur* răspuns. Nu poate fi doar unul. Totuși, cheia oricărui răspuns este revizuirea.

Revizuirea poate însemna o mulțime de lucruri diferite, poate mai ales pentru cercetători. Când tinerii universitari vorbesc despre revizuirea tezelor de doctorat, fie vor să spună că nu vor face aproape nimic, fie că vor rescrie fiecare frază, iar uneori că vor alege o cale de mijloc. Această carte este, în parte, despre ce se poate face cu o teză de doctorat, despre cum să alegi între aceste opțiuni și cum poți trece la pașii

următori. Oriunde ai începe și indiferent cât timp și energie vei investi, scopul este să iei ceva deja scris și să o transformi în mai mult decât este.

Drumul de la această teză până la „mai mult” nu este o cale simplă, ci un traseu sinuos, cu bucle și ramificații. Totuși, odată ce știi unde vrei să ajungi, există modalități mai mult sau mai puțin eficiente de a-ți atinge ținta. *De la teza de doctorat la carte* se dorește a fi o hartă care să te ghideze pe acest drum.

În cei peste douăzeci și cinci de ani în care am fost redactor de cărți științifice, am îngrijit sute de cărți până la publicare. După cum știe orice redactor, trebuie să elimini mii de manuscrise propuse pentru a ajunge la acele câteva sute alese. Slujba mea mi-a oferit, de asemenea, șansa de a lucra alături de alți redactori la cărțile pe care le selectau pentru publicare. Uneori am învățat cel mai mult analizând un teanc gros de propuneri pe care alți redactori le propuneau cu entuziasm. Această parte a muncii este ceea ce am descris ca fiind redactarea de la trei mii de metri înălțime. Un redactor-șef are câteva minute la dispoziție pentru a analiza cum prezintă un editor o justificare, o strategie de marketing și o analiză financiară, precum și ce spun recenzorii externi și ce relevă propriile cuvinte ale autorului despre claritate și scop. În moduri pe care cu greu le-aș putea exprima, această carte este un produs al implicării mele în toate aceste manuscrise și propuneri. Când am renunțat oficial la activitatea editorială pentru cea academică, am constatat că lumea editorială nu mă părăsise cu totul. Am continuat să țin ateliere și să conduc seminarii privind publicarea academică și am avut norocul de a fi invitat să vorbesc în instituții de mărimi diferite și având misiuni diferite. Însă oricât de diverse ar fi fost aceste colegii și universități, ele au un lucru în comun: toate sunt populate de cercetători cu idei și cu dorința de a vedea aceste idei scoase la lumină pentru uzul altora.

Dificila piață a muncii academice a risipit tinerii cercetători ambițioși și talentați mai mult decât oricând înainte. Nu mai este ciudat să obții un post de titular la o instituție pe care nu ai vizitat-o niciodată — sau poate nici măcar nu ai auzit de ea — înainte de interviul la sediu. Consecința deficitului de locuri de muncă cu normă întreagă este că cei mai bine cotați candidați sunt preluați de instituții care nu ar fi avut niciodată șansa de a-i angaja cu o generație în urmă. În ultimii ani, am purtat mai multe conversații cu administratori de universități care și-au exprimat încântarea (ba chiar șocul) că partea pozitivă a îngrozitoare piețe a locurilor de muncă a fost că instituțiile pe care le conduc au reușit să angajeze pe cei care erau printre primele opțiuni — un privilegiu pe care foarte puține colegii și universități îl au și pe care niciuna nu se poate baza.

Pentru cititorii *De la teza de doctorat la carte*, această stare de fapt are două consecințe. În primul rând, nouă, cercetătorilor, consilierilor lor, comitetelor de angajare și editorilor — trebuie să ni se reamintească faptul că există profesori-cercetători talentați și productivi răspândiți într-o multitudine de instituții. Întotdeauna au existat profesori buni la toate nivelurile universitare, dar acest nou context al pieței de muncă îi direcționează acum în toate colțurile lumii academice. Noii doctoranzi se vor alătura grupurilor *think-tank*, bibliotecilor de specialitate sau altor organizații afiliate colegiilor și universităților. Unii vor ocupa posturi care nu sunt destinate predării: coordonatori de studenți, directori de programe externe, secretari, colectori de fonduri, specialiști în comunicare. În aceste posturi nedidactice se vor angaja cercetători dornici să își vadă interesele de studiu transformate în lucrări științifice.

În al doilea rând, valul în creștere al cadrelor didactice suplinoare este o consecință directă a lipsei de posturi cu normă întreagă. Pe măsură ce procentul cadrelor didactice cu fracțiune de normă crește, va exista în consecință și o creștere a numărului de proiecte științifice în căutare de edituri. Una

dintre problemele politice nerezolvate din cadrul universităților moderne este conflictul dintre misiunea instituțională și dependența de numirile cu fracțiuni de normă. *De la teza de doctorat la carte* își propune să funcționeze ca un fel de antrenor de scriere. Cartea nu va putea rezolva conflictele structurale mai mari din cadrul universității, dar este important să recunoaștem că, pe măsură ce doctoranzii își obțin diplomele și se confruntă cu o piață care oferă chiar mai puține posturi cu normă întreagă decât o făcea cu o generație în urmă, va exista mai multă cercetare științifică în pericol de a dispărea de pe harta academică a lumii.

Exact în același timp în care personalul academic se străduiește să determine ce oportunități îl așteaptă, publicațiile academice se luptă cu propriile lor probleme de supraviețuire, confruntându-se cu chestiuni legate de tehnologie și diseminare, de diminuarea sprijinului instituțional, de schimbarea piețelor de desfacere, de modificări ale obiceiurilor de lectură și acces, precum și de cererea de acces deschis gratuit (*open access*).

Este greu să scrii o teză de doctorat, o provocare să o transformi într-un manuscris publicabil, iar la final, o chestiune de îndemânare și noroc să o publici. În al doilea deceniu al secolului al XXI-lea, este, de asemenea, o provocare pentru editorii științifici să aloce spațiu în cadrul planurilor de publicare pentru cărți de debut.

Atât lumea profesorală, cât și cea a editurilor academice par să funcționeze mereu în regim de criză. Ar fi amuzant dacă nu ar fi adevărat. Procesul de transformare a tezelor de doctorat în cărți implică mai mult decât satisfacerea nevoilor tinerilor profesioniști și înțelegerea realităților pieței de desfacere, ci și, totodată, face parte dintr-un efort mai amplu de a identifica și de a păstra progresele în cunoaștere. Nu orice teză este un pas înainte în cunoașterea unui subiect, dar este imposibil să știm cu douăzeci de ani în avans care dintre

lucrările de început de carieră ale unui cercetător vor deschide ușile pentru marile descoperiri.

Mecanismele prin care editorii<sup>1</sup> selectează primele cărți pentru publicare sunt strâns legate de modul în care tezele sunt regândite și remodelate. Atunci când fac selecția, editorii nu aleg doar proiectele care se potrivesc cel mai bine pieței, ci fac totodată și pariuri discrete cu privire la noile construcții de idei care vor deveni fundamentale pentru activitatea în domeniile deja bine-cunoscute, cât și în domenii pe care nici măcar nu le putem numi încă.

\* \* \*

Editorii și autorii academici privesc cărțile în moduri care se suprapun, dar care clar nu sunt identice. Cercetătorii, la fel ca toți scriitorii, tind să creadă că o idee grozavă de carte nu are nevoie de nicio altă justificare. Editorii vor ceva care să poată deveni o carte, nu numai o idee bună, indiferent cum este prezentată. Acest lucru presupune ca unele aspecte cheie să fie bine gândite — formă, lungime, voce — astfel încât publicul despre care autorul are convingerea că există să își dorească rezultatul suficient de mult încât să îl cumpere.

Poate fi un șoc să auzi că minunata ta teză trebuie regândită în întregime. Viața de scriitor a unui tânăr cercetător începe cu o contradicție aparentă: o teză trebuie scrisă, dar nicio editură nu are nevoie de ea atunci când este gata. Întâlnesc o mulțime de cercetători frustrați de faptul că editurile academice par să ignore ceea ce școlile doctorale îi obligă pe studenții lor să producă. Editorii academici caută cel puțin două lucruri într-o propunere, dincolo de o idee grozavă și o proză elegantă. Unul dintre acestea este, în primul rând,

<sup>1</sup> În limba engleză „publishers”, tradus prin „editori”, sunt acele persoane care iau decizia publicării (directori sau patroni de edituri). Pentru funcția editorială din cadrul proceselor editurii s-a utilizat termenul „redactor”. (n.t.)

acreditarea autorului — modul în care instruirea și poziția universitară i-au permis să scrie cartea — iar al doilea este ceea ce noi numim platforma autorului. Prin aceasta ne referim la reputația și vizibilitatea pe care autorul și le-a creat deja și la modul în care, acționând împreună, acestea vor contribui la atingerea audienței de către cartea în cauză. Nu prea ai o platformă la absolvirea școlii doctorale, dar pe parcursul unei cariere de autor, redactor și lector îți poți construi o platformă mai extinsă și, pe baza acesteia, poți dezvolta idei mai ample pentru un public mai larg. Revizuirea tezei, oricât de lipsită de glorie ar fi ea, este primul pas în crearea unei structuri care să îți permită să evoluezi.

Cercetătorii știu că apetitul nostru pentru cunoaștere, ca și ignoranța noastră, crește zilnic. Însă ceea ce numim „piață” continuă să treacă prin schimbări radicale, făcând accesul la idei din ce în ce mai dificil. Atracția formatelor digitale și problema extrem de complexă a accesului liber exercită o presiune din ce în ce mai mare asupra editurilor academice tradiționale. Bibliotecile cumpără cărți (chesteile cu pagini de hârtie) din ce în ce mai precaut. Cititorii citesc diferit. Preferăm să căutăm răspunsuri sau informații printr-o scurtă navigare pe un motor de căutare în locul unei lecturi mai lente și mai complexe într-o carte. Librăriile independente, cândva un refugiu pentru lucrările academice, sunt o specie a vieții comerciale pe cale de dispariție. Nici magazinele din campusuri, nici lanțurile gigant (adesea același lucru) nu pot oferi tot ceea ce comunitatea academică ar dori să vadă pe raft. Este mult mai greu pentru o carte științifică să fie publicată astăzi decât era acum treizeci de ani (sau chiar acum cinci ani) și este din ce în ce mai puțin probabil ca, odată publicată, aceasta să apară pe raftul unei librării.

Membrii facultății care se apropie acum de pensionare au apucat epoca în care era posibil ca o lucrare foarte specializată să fie publicată de o editură universitară de top. În zilele noastre, tinerii cercetători se gândesc adesea la a doua carte

*înainte de titularizare* — chiar dacă există cadre didactice cu vechime în departamentele lor care au fost titularizate pe baza unui mănunchi de articole și care nu au ajuns să scrie nici măcar o carte. Calmul budist ar putea fi cel mai bun răspuns la această nedreptate; înverșunarea și resentimentul cu siguranță nu vor ajuta. Cel mai bun sfat pe care vi-l pot oferi este să fiți pragmatici: adunați-vă puterile și întăriți-le.

Sunt vremuri grele atât pentru cercetători, cât și pentru editorii lor. Cu toate acestea, chiar și în vremurile grele, este important să ne amintim că multe teze pot deveni manuscrise suficiente de puternice pentru a fi luate în considerare pentru publicare, iar un număr semnificativ dintre acestea pot deveni cărți. O teză poate fi revizuită și transformată în ceva mai mult, dar pentru a face bine acest lucru mai întâi trebuie făcut un bilanț a ceea ce există deja și a ceea ce ar putea deveni. Transformarea unei teze într-un manuscris de carte este una dintre opțiunile cu care se confruntă proaspătul doctor. Dar nu este singura. O teză poate deveni multe lucruri — un singur articol academic, o sumă de articole, o monografie specializată, o lucrare academică mai amplă, o carte pentru publicul larg, ba chiar germeii a două sau mai multe proiecte distincte care l-ar putea ocupa pe autor timp de zeci de ani.

Unele teze *ajung* să fie transformate în cărți atractive pentru un număr considerabil de cititori și se vorbește despre ele ani de zile după publicare. *Dialectical Imagination* [Imaginație dialectică] a lui Martin Jay și *Sexual Politics* [Politica sexuală] a lui Kate Millett au început ca teze de doctorat. La fel și *Hitler's Willing Executioners* [Călăii voluntari ai lui Hitler] a lui Daniel Goldhagen, *Slim's Table* [Masa lui Slim] a lui Mitchell Duneier și *The Name of War* [Numele războiului] a lui Jill Lepore.

În fiecare an, editurile academice prezintă publicului cititor cărți de debut care pot deveni lecturi esențiale în domeniile lor. Câteva titluri recente de autori care au început cu teze de doctorat și au terminat cu cărți de succes: